

Han Endert

Johan (Han) Endert is geboren op 30 maart 1922 in Buitenzorg, NOI. Hij was de zoon van Frederik Hendrik Endert en Maria Alida Van Weelderen.

Han was scout bij Groep 1 Groen St. Joris van het NIPV in Buitenzorg, een van de 5 Scoutinggroepen in Buitenzorg. Ze kwamen

wekelijks bij elkaar in hun clubhuis naast het witte paleis van de gouverneur-generaal. Ze deden hun activiteiten in het Algemeen Proefstation waar gewassen als koffie, thee, kina en rubber werden getest en waar hopman Haring werkte. Alles wat ze daar leerden konden ze gebruiken als ze in de vakanties de jungle introkken. Frans Henner beschrijft na de oorlog hoe hij met Hopman Haring, Siegfried Nassuth, Jan Tierie en Han Endert op expeditie ging om de Goenoeng Salak beklimmen.

Tijdens de mobilisatie was hij korporaal. Hij zat nog op de KMA. Han werd krijgsgevangen genomen en geïnterneerd. Op 15 januari 1943 ging hij met de Harugiku Maru 2 met 3188 krijgsgevangenen (allen Nederlanders) uit Batavia naar Singapore; de krijgsgevangenen waren merendeels afkomstig uit het kamp Kampong Makassar. Tijdens de overtocht van de Javazee was geen schip te zien, ook geen begeleidend schip. Dit transport is bekend als Java Party 9, het 9e krijgsgevangenen-transport dat van Java vertrok. Na aankomst op 18 januari werden de gevangenen met vrachtauto's overgebracht naar het Changi-kamp. Hierna werden ze met treintransporten overgebracht naar Thailand om te werken aan de Birmaspoorweg.

De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder

de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspannen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

Meer informatie

[Johan Endert \(1922-\) » Indische genealogie » Genealogie Online](#)

[Moesson | 1 september 1998 | pagina 39 - Moesson Digitaal Tijdschriftenarchief \(pictura-dp.nl\)](#)

[Moesson | 2 augustus 2015 | pagina 6 - Moesson Digitaal Tijdschriftenarchief \(pictura-dp.nl\)](#)

[Moesson | 1 juli 1995 | pagina 51 - Moesson Digitaal Tijdschriftenarchief \(pictura-dp.nl\)](#)

[Moesson | 1 maart 2001 | pagina 26 - Moesson Digitaal Tijdschriftenarchief \(pictura-dp.nl\)](#)

[Moesson | 15 december 1984 | pagina 31 - Moesson Digitaal Tijdschriftenarchief \(pictura-dp.nl\)](#)

[Harugiku Maru 2](#)

[Java Party 12 \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Birma-Siam-spoorweg \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

Naambandjes – Scoutingmuseum Baarn

[Birma-Siam-spoorweg - Wikipedia](#)

[De Birma-spoorlijn - Spoorlijn van de dood | Historiek](#)

[Birma-Siam Spoorweg - SHBSS](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.